

Over het gehoor (*wt. I*)

Om het gehoor te ontwikkelen in samenhang met het instrument laat ik de leerling eerst luisteren naar zijn eigen toon op het instrument. Meestal hoort men in het begin maar 1 toon om dat men gewend is zo te luisteren. Op de vraag of er misschien nog een andere toon te horen is gaat men bewuster luisteren en begint men nog iets erbij te horen, maar kan meestal niet zeggen wat het is. Dan begin ik een beetje te neuriën met wat boven- en ondertonen erbij. Die worden dan meestal sneller ontdekt en brengt meestal een reactie van verrassing *ch* mee. Dan laat ik de leerling zelf neuriën. Na een tijdje gaat die zelf enkele natuurtonen erbij voegen. Vervolgens laat ik de leerling weer op het instrument enkele lage tonen spelen en dan horen de meesten duidelijk nog meerdere tonen meeklinken.

Een andere manier om de onder- en boventonen bewust te ervaren is het laten klinken van klankschalen. Die roepen bij iedereen andere reacties op. Niet iedere klankschaal brengt hetzelfde teweeg en er zijn ook personen die liever niet naar klankschalen willen luisteren. Om de boven- en ondertonen door middel van het neuriën te ontwikkelen en is het belangrijk in een ruimte te neuriën waar een goede resonantie is. Men hoort dan zijn eigen klank terug komen en kan deze gemakkelijker vasthouden en versterken en in deze klank nog meer kleur maken en bepalen welke tonen men naar voren haalt of juist niet. Als men dit een aantal dagen of weken gedaan heeft krijgt men een rijkere toon op het instrument en kan men dat gemakkelijker verder ontwikkelen. Ook heeft het neuriën een goede invloed op het lichaam, dat dan veel meer ontspannen kan zijn, op de ademtechniek omdat men leert de lucht gelijkmatig af te geven en beter gaat voelen waar men de adem kan plaatsen. Vaak is het ook gemakkelijker iets te verbeteren zonder de hulp van het instrument omdat men dan minder in de oude verkeerde gewoontes valt, en zodoende iets sneller af kan leren of ombuigen.

Voor het verder ontwikkelen en verfijnen van het gehoor kan ik u het volgende aanbevelen:

Rollin Rachele : Boventoonzang, een zelfstudie in het leren zingen van boventonen,
ISBN 90-6325-364-8, boek en cassettebandje.
(het cassettebandje is door mij, wt, op CD gezet).

Deep in the heart of Tuva, uitgever Ellipsis Arts. Een prachtig boekje met CD over het mongoolse volk der Tuva's, hun land en leefwijze en... hun fenomenale boventoonzang.
(Een televisie-uitzending hierover heb ik op videoband en DVD, wt).

Michael Vetter : Nocturne, for solo voice, recorder and tambura, CD. Amiata Records,
ARNR 0293 S.I.A.E.
(prachtige stem, boventoonmuziek en blokfluitspel).

Hans de Back : Singing Bowl Meditation, CD. B. Kok Oriental Arts, BK-1052.
(Een uur lang klankschalenmuziek, van hoog tot laag).

Voor de fluit bestaan er verschillende oefenboeken en methodes die de toonvorming tot doel hebben. Voor mijn lespraktijk heb ik een serie toonoefeningen geschreven onder de titel "Toonvorming en Zuiverheid". Deze oefeningen, die men voor een groot gedeelte in groepsverband kan gebruiken, ontwikkelen niet alleen het gehoor, maar ook de embouchure-techniek, ademtechniek, zuiverheid, en de muzikaliteit. Tevens leert men kennis maken met de chromatiek en de tertsen-toonladders. U kunt het bij mij verkrijgen.

Niet iedereen heeft hetzelfde muzikale gehoor. Er zijn mensen met een relatief gehoor (de meesten), een absoluut gehoor (weinigen), en absoluut geen gehoor (dit komt, muzikaal gezien, ook voor). Als leraar is het belangrijk dat je weet hoe iemand hoort. Dit is onder meer belangrijk voor het kiezen van een andere fluit voor iemand anders. Gehoor en persoonlijkheid gaan samen!

Voor mijn gevoel is er een groot verschil in karakter tussen b.v. mensen die “abstract, zo akelig precies” horen, en b.v. mensen die horen “in warme, wollige, volle kleuren”. Hier tussenin liggen natuurlijk vele schakeringen. De ontwikkeling van het gehoor wordt natuurlijk ook beïnvloedt door de soorten instrument(en) die men bespeeld. Hoe heeft men in de tijd van Bach de overgang naar de gelijkzwevende stemming ervaren? Welk soort gehoor had Bach? Maar in deze materie moet ik me nog gaan verdiepen.